

XÁC ĐỊNH, THÔNG BÁO VÀ ĐÁNH GIÁ MỤC TIÊU BÀI HỌC TRONG DẠY NGHỀ: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

Nhận bài:

11 – 07 – 2016

Chấp nhận đăng:

23 – 10 – 2016

<http://jshe.ued.udn.vn/>

Nguyễn Xuân Trung

Tóm tắt: Xác định, thông báo và đánh giá mục tiêu bài học là các công việc có tính quyết định đến hiệu quả dạy học, hình thành năng lực cho người học. Khi soạn giáo án, giáo viên mô tả năng lực đó bằng ba yếu tố kiến thức, kỹ năng, thái độ theo trình tự và các cấp độ tương ứng với nhau. Đầu giờ học, giáo viên phải thông báo mục tiêu bài học để người học có định hướng và chủ động học tập. Trong tiến trình dạy học, phải đánh giá mục tiêu để đảm bảo hiệu quả dạy học. Nghiên cứu 19 giáo án tham dự Hội giảng Giáo viên dạy nghề tỉnh Thừa Thiên - Huế năm 2015 cho thấy còn có nhiều hạn chế, bất cập. Cụ thể là 100 % xác định mục tiêu chưa phù hợp, 100% thông báo mục tiêu không hiệu quả hoặc không thông báo, 47 % không đánh giá mục tiêu về kiến thức. Đây là trở ngại lớn khi chuyển từ định hướng nội dung sang năng lực trong dạy nghề, rất cần phải thay đổi.

Từ khóa: Mục tiêu bài học; xác định; thông báo; đánh giá; dạy nghề.

1. Giới thiệu

Có thể nói rằng vấn đề cơ bản của người giáo viên trong quá trình dạy học là xác định và thông báo mục tiêu học tập, tổ chức thực hiện và đánh giá kết quả đạt được. Do vậy, mục tiêu là phần quan trọng nhất, là sợi chỉ đỏ xuyên suốt bài học. Mục tiêu bài học có vai trò quyết định đến nội dung, phương pháp, phương tiện, hình thức tổ chức và từ đó quyết định đến kết quả dạy học. Tuy nhiên, trong thực tế nhiều giáo viên dạy nghề chưa thấy được tầm quan trọng này của mục tiêu bài học. Theo tác giả Vũ Xuân Hùng (2012), tại Hội giảng Giáo viên dạy nghề toàn quốc năm 2009 có 15% bài giảng chưa xác định đúng mục tiêu dạy học; 20% chỉ tập trung vào hoạt động dạy của giáo viên; 79% dạy học bằng phương pháp thuyết trình, 95% phương tiện dạy học chỉ là sự liệt kê trong giáo án và không có ý đồ sư phạm, ý đồ sử dụng. Trong khi đó, xu hướng của dạy học hiện đại là chuyển từ định hướng nội dung (định hướng đầu vào) sang định hướng năng lực (định

hướng đầu ra) nên xác định, thông báo và đánh giá mục tiêu bài học càng trở nên quan trọng với giáo viên và người học.

Từ việc phân tích, đánh giá giáo án của các bài giảng tham gia Hội giảng Giáo viên dạy nghề tỉnh Thừa Thiên - Huế năm 2015, bài viết trình bày thực trạng và qua đó đề xuất cách thức phù hợp để xác định, thông báo và đánh giá mục tiêu bài học trong dạy nghề.

2. Đối tượng và phương pháp nghiên cứu

Hội giảng Giáo viên dạy nghề tỉnh Thừa Thiên - Huế năm 2015 có 19 bài giảng của 9 nghề (Bảng 2) từ 1 trường cao đẳng, 3 trường cao đẳng nghề, 1 trường trung cấp chuyên nghiệp và 3 trường trung cấp nghề. Theo quy định, bài giảng tham dự hội giảng cấp tỉnh phải đạt giải ở cấp trường. Khi được chọn đi cấp tỉnh, bài giảng thường phải được sự góp ý của giáo viên trong bộ môn hoặc khoa và được ký duyệt giáo án. Vì vậy, 19 bài giảng này có thể coi là tiêu biểu, đại diện cho giáo viên dạy nghề tỉnh Thừa Thiên - Huế. Mặt khác, các cơ sở dạy nghề này đều ít nhất liên tục tham gia hai kỳ Hội giảng trước đó vào các năm 2009 và 2012, nên 19 bài giảng nêu trên càng có ý nghĩa tiêu

* Liên hệ tác giả

Nguyễn Xuân Trung

Trường Cao đẳng Giao thông Huế

Email: nxtrung.gtvthue@gmail.com

biểu do từ năm 2008 giáo án tại Hội thi được soạn theo hướng dẫn, quy định của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội (04/11/2008).

Phương pháp nghiên cứu được sử dụng chủ yếu là thống kê và nghiên cứu tài liệu.

3. Kết quả và thảo luận

3.1. Vai trò của mục tiêu bài học

Trong dạy nghề, các mục tiêu bài học được mô tả thông qua các năng lực mà người học có được sau khi học xong. Theo John Erpenbeck “năng lực được tri thức làm cơ sở, được sử dụng như khả năng, được quy định bởi giá trị, được tăng cường qua kinh nghiệm và được hiện thực hóa qua ý chí” (Bernd Meier và Nguyễn Văn Cường, 2011). Hay có thể nói năng lực là khả năng giải quyết vấn đề, tình huống một cách hiệu quả và có trách nhiệm. Khi soạn giáo án, giáo viên mô tả năng lực đạt được của người học sau khi học xong bài bằng các yếu tố kiến thức, kỹ năng, thái độ theo trình tự và các cấp độ tương ứng với nhau (Bảng 1). Mục tiêu bài học phải rõ ràng, ngắn gọn và thực hiện được, đánh giá được. Trong phạm vi một bài học, các mục tiêu ở cấp độ thấp như bắt chước, tiếp nhận hay cao như tổng hợp, đánh giá, thuần thực, tự giác thường không được sử dụng.

Với người học, mục tiêu bài học phải được giáo viên thông báo từ đầu giờ học để có định hướng và chủ động trong quá trình học tập. Đồng thời, người học sẽ tự đánh giá kết quả học tập của bản thân so với mục tiêu, từ đó có kế hoạch tự điều chỉnh việc học tập cho hiệu quả (Robert J. Marzano, 2013).

Với giáo viên, ngoài tổ chức dạy học cần phải đánh giá việc hoàn thành từng mục tiêu trong giờ học để giúp người học đạt kết quả tốt nhất. Các hoạt động đánh giá mục tiêu thường được thực hiện ngay sau từng nội dung dạy học và thường được tích hợp với việc hoàn thành các nhiệm vụ học tập (James H. Stronge, 2013).

Bảng 1. Các cấp độ của mục tiêu bài học

Kiến thức	Kỹ năng		Thái độ
	Tư duy	Tâm vận	
Biết		Bắt chước	Tiếp nhận
Hiểu	Vận dụng	Làm được	Đáp ứng
	Phân tích	Chính xác	Thừa nhận
	Tổng hợp	Phối hợp	Thực hiện

	Đánh giá	Thuần thực	Tự giác
--	----------	------------	---------

3.2. Thực trạng xác định, thông báo và đánh giá mục tiêu bài học trong dạy nghề

3.2.1. Về xác định mục tiêu bài học

Xác định đúng mục tiêu dạy học là một trong các điều kiện tiên quyết để dạy học hiệu quả (Ủy ban Đào tạo giáo viên, Viện Hàn lâm Giáo dục Quốc gia, 2012), từ đó giáo viên mới có định hướng đúng cho người học và đánh giá được kết quả học tập. Tuy nhiên, cả 19 bài giảng đều có vấn đề về xác định mục tiêu như được trình bày ở Bảng 2.

a. Thiếu hoặc thừa mục tiêu

Bài giảng “Tiện trụ tron dài gá trên hai mũi tâm” chỉ đưa ra duy nhất một mục tiêu là “Tiện được trụ tron dài, gá trên hai mũi tâm có cặp tốc bằng bước tiến dao tự động đạt yêu cầu kỹ thuật, đúng thao tác, đảm bảo an toàn và thời gian”, hoàn toàn không có mục tiêu về kiến thức và thái độ. Bài giảng “Mạch khởi động sao - tam giác” chỉ có các mục tiêu “Lắp ráp...”, “Thực hiện...”, “Phát hiện...” và “Thái độ làm việc...” mà không có mục tiêu về kiến thức.

Bài giảng “Tập lái tại chỗ có nổ máy (1)” có mục tiêu kỹ năng là “Thực hiện được phương pháp khởi động, tắt động cơ và các quy trình lái xe cơ bản” và “Phối hợp đồng bộ ly hợp, ga, số, phanh khi điều khiển xe đúng kỹ thuật”. Mục tiêu trước đã bao hàm mục tiêu sau, như vậy là thừa mục tiêu.

Bài giảng “Mạch điện đảo chiều quay động cơ 3 pha rôto lồng sóc. Kỹ năng 5: Đấu nối và vận hành” có mục tiêu kiến thức đầu tiên là “Phân tích được sơ đồ nguyên lý mạch điều khiển động cơ 3 pha rôto lồng sóc quay đảo chiều”. Đây là mục tiêu đã đạt được trước đó ở “Kỹ năng 1: Phân tích sơ đồ nguyên lý”. Do vậy, đặt ra mục tiêu này là thừa. Hai bài giảng “Mạch điều khiển động cơ 3 pha rôto lồng sóc quay một chiều. Kỹ năng 5: Đấu nối và vận hành” và “Hàn giáp mối ở vị trí hàn 3G. Kỹ năng 1: Hàn lớp lót” cũng tương tự.

b. Mục tiêu không phù hợp

“Kiểm tra được chất lượng của thiết bị...” là một mục tiêu của cả hai bài về động cơ 3 pha rôto lồng sóc. Thiết bị sử dụng trong hai bài này là các thiết bị điện mua sẵn trên thị trường. Vậy có cần phải kiểm tra chất lượng không? Làm cách nào để kiểm tra? Hay bài “Pha chế cocktail bằng phương pháp lắc” có mục tiêu “Nâng

cao được các kỹ năng tiếng Anh (tiếng Anh chuyên ngành), đặc biệt kỹ năng nghe và nói”. Giả sử không nâng cao được tiếng Anh thì có ảnh hưởng đến việc pha

cocktail không? Đây là mục tiêu không phù hợp với nội dung bài học.

Bảng 2. Các vấn đề về xác định mục tiêu bài học phân theo trình độ đào tạo

TT	Tên bài giảng	Thiếu hoặc thừa	Không phù hợp	Không thể đánh giá	Nhầm với tiêu chí đánh giá	Chưa chính xác
Trình độ cao đẳng nghề						
1	Mạch điện đảo chiều quay động cơ 3 pha rôto lồng sóc. Kỹ năng 5: Đấu nối và vận hành	•	•		•	•
2	Mạch điều khiển động cơ 3 pha rôto lồng sóc quay một chiều. Kỹ năng 5: Đấu nối và vận hành	•	•		•	•
3	Dao động đa hài không ổn định vi mạch 555		•			•
4	Kiểm tra bảo dưỡng cảm biến nhiệt độ nước làm mát		•			•
5	Hàn giáp mối ở vị trí hàn 3G. Kỹ năng 1: Hàn lớp lót		•		•	
6	Pha chế cocktail bằng phương pháp lắc		•	•	•	
7	Chế biến kem bơ		•		•	
8	Đón khách đoàn tại sân bay		•	•	•	
Trình độ trung cấp nghề						
1	Lắp đặt - điều khiển mô phỏng đèn giao thông ngã tư		•		•	•
2	Hút chân không và nạp gas máy điều hòa		•			•
3	Mạch khởi động sao - tam giác	•	•		•	•
4	Công logic AND		•		•	•
5	Tiện trụ tron dài gá trên hai mũi tâm	•				•
6	Hàn giáp mối vát mép ở vị trí hàn 2G		•		•	
7	Hàn phải 1G không vát mép một phía chi tiết (hàn MAG)		•		•	•
Trình độ sơ cấp nghề						
1	Quạt trần. Xác định các đầu dây và đấu dây vận hành		•			•
2	Khởi hành xe ngang dốc		•		•	•
3	Tập lái tại chỗ có nổ máy (1)	•			•	•
4	Tập lái tại chỗ có nổ máy (2)		•	•	•	•

Bài giảng tại Hội thi được thực hiện trong 60 phút, tuy nhiên, cấp độ mục tiêu lại là “Thực hiện thành thạo” (Hút chân không và nạp gas máy điều hòa, Tập lái xe tại chỗ có nổ máy (2) và “Lắp ráp thành thạo” (Mạch khởi động sao - tam giác) hay “phối hợp nhịp nhàng” (Khởi hành xe ngang dốc). Để thành thạo hay phối hợp nhịp nhàng trong thao tác thì cần phải có nhiều thời gian luyện tập và cả kinh nghiệm nghề nghiệp. Mục tiêu của

bài chỉ nên là thực hiện được hoặc hơn nữa là thực hiện chính xác.

Có hai mục tiêu không phù hợp vì không được xác định rõ ràng theo cấp độ, do vậy sẽ khiến cho người học khó hiểu. Ví dụ như “nắm được” (Quạt trần. Xác định các đầu dây và đấu dây vận hành) hay “nắm vững” (Dao động đa hài không ổn định vi mạch 555) nghĩa là như thế nào?

Riêng mục tiêu về thái độ có 18/19 bài hoàn toàn không phù hợp. Thái độ là cảm nhận và ứng xử của người học với nội dung bài học, là một phần của năng lực được hình thành sau khi học xong bài nên phải gắn với bài học. Mục tiêu thái độ hầu hết được xác định chung chung là “yêu nghề”, “thực hành tích cực, sáng tạo”, “làm việc nghiêm túc, cẩn thận”, “rèn luyện tính cẩn thận, tỷ mỉ, chính xác”, “rèn luyện tác phong công nghiệp” hay “đảm bảo an toàn cho người, thiết bị, dụng cụ”, “tuân thủ nội quy an toàn lao động” và “thực hiện tốt công tác an toàn, vệ sinh”. Những mục tiêu như vậy đúng cho mọi nghề nghiệp, cho mọi giờ học nghề nhưng lại không phù hợp cho một bài học với năng lực nghề nghiệp cụ thể. “Công nhận quy trình và đảm bảo an toàn trong quá trình luyện tập” của bài “Tập lái tại chỗ có nổ máy(1)” là mục tiêu thái độ duy nhất tương đối phù hợp, tuy vậy, cần phải sửa đổi là: Công nhận quy trình thao tác lái xe cơ bản và khắc phục sai hỏng.

Riêng bài “Đón khách đoàn tại sân bay” có mục tiêu thái độ như sau:

- Thể hiện thái độ vui vẻ, thân thiện, cẩn thận, chu đáo, lịch sự trong quá trình phục vụ khách du lịch;

- Thể hiện thái độ tích cực trong quá trình đón khách.

Đây thực ra lại là kỹ năng giao tiếp để đón khách.

c. Mục tiêu không thể đánh giá được

Mục tiêu không phù hợp rõ ràng là không thể đạt được. Nhưng có mục tiêu có thể đạt được thì giáo viên lại hoàn toàn không thể đánh giá được như:

- “Đảm bảo an toàn trong quá trình luyện tập và khi tham gia giao thông” của bài “Tập lái xe tại chỗ có nổ máy (2)”;

- “Vận dụng được phương pháp lắc trong môi trường thực tế” của bài “Pha chế cocktail bằng phương pháp lắc”;

- “Vận dụng được quy trình đón khách đoàn tại sân bay vào thực tế...” của bài “Đón khách đoàn tại sân bay”.

Với 3 bài giảng này, có thể thấy “khi tham gia giao thông” hay “vào thực tế” là ngoài giờ học, nằm ngoài khả năng đánh giá của giáo viên.

d. Nhằm mục tiêu với tiêu chí đánh giá

Mục tiêu bài học là cái mà người học sẽ đạt được. Để đạt được mục tiêu người học cần thực hiện các hoạt động học do giáo viên tổ chức. Các hoạt động học cũng

chính là tiêu chí để giáo viên đánh giá việc hoàn thành mục tiêu [3]. Số lượng mục tiêu của một bài học thông thường khoảng từ 3-4, số lượng tiêu chí đánh giá lớn hơn nhiều. Trong bài giảng “Pha chế cocktail bằng phương pháp lắc”, 9 mục tiêu về kiến thức và kỹ năng được xác định thực ra là các tiêu chí đánh giá (Bảng 3). Các tiêu chí đánh giá này có thể phát biểu thành 3 mục tiêu như sau:

- Biết được các loại dụng cụ dùng để pha chế cocktail bằng phương pháp lắc;

- Hiểu được quy trình pha chế;

- Thực hiện được việc pha chế cocktail trong 2-3 phút.

Có 6 bài có số mục tiêu từ 9 trở lên như vậy, cá biệt bài “Đón khách đoàn tại sân bay” có đến 17 mục tiêu (6 kiến thức, 9 kỹ năng, 2 thái độ). Quá nhiều mục tiêu cũng sẽ ảnh hưởng đến việc thông báo mục tiêu cho người học được trình bày ở mục 3.2.2. Số bài nhằm mục tiêu với tiêu chí đánh giá là 14/19.

Mục tiêu “Đo, kiểm tra đầu nối dây quạt theo đúng quy trình và yêu cầu kỹ thuật” của bài “Quạt trần. Xác định các đầu dây và đấu dây vận hành” tuy được viết khá ngắn nhưng có thể sửa lại ngắn và chính xác hơn là: Kiểm tra và đấu nối được dây quạt đúng yêu cầu kỹ thuật. Đo cũng là để kiểm tra nên chỉ cần ghi kiểm tra là đủ. Sản phẩm đúng yêu cầu kỹ thuật thì có nghĩa là công việc đã được thực hiện đúng quy trình. Mục tiêu này là sai ngữ pháp, vì phải hiểu là “đo, kiểm tra và đấu nối dây” chứ không phải “đo, kiểm tra đầu nối dây”. Tương tự, hai mục tiêu “Viết được chương trình cho PLC để mô hình đèn giao thông hoạt động đúng theo quy trình” và “Khởi tạo đúng lệnh Timer on delay trong phần mềm Step 7 Micro Win V4.0” (Lắp đặt – điều khiển mô phỏng đèn giao thông ngã tư) có thể sửa lại là: Mô phỏng được hoạt động của đèn giao thông trong PLC và phần mềm Step 7 Micro Win V4.0.

Bảng 3. Các mục tiêu về kiến thức và kỹ năng của bài “Pha chế cocktail bằng phương pháp lắc”

Kiến thức	Kỹ năng
- Xác định được các dụng cụ pha chế dành cho phương pháp lắc;	- Sử dụng được bình lắc Boston đúng cách và đạt chuẩn;
- Giải thích được các	- Đong đúng định lượng;

<p>công dụng của bình lắc Boston;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Xác định được mục đích của phương pháp lắc; - Liệt kê được các bước pha chế cocktail bằng phương pháp lắc. 	<ul style="list-style-type: none"> - Thực hiện được quy trình pha chế cocktail bằng phương pháp lắc trong 2-3 phút; - Vận dụng được phương pháp lắc trong môi trường thực tế; - Nâng cao được các kỹ năng tiếng Anh (tiếng Anh chuyên ngành), đặc biệt kỹ năng nghe và nói.
---	--

“Tính tích cực, cẩn thận, nghiêm túc, tuân thủ an toàn lao động nhằm đảm bảo an toàn tuyệt đối cho người và thiết bị, tác phong công nghiệp” (Hút chân không và nạp gas máy điều hòa), “Sau tiết học sinh viên có khả năng tự nhận biết công AND, vẽ và phân tích hoạt động của mạch số sử dụng công logic AND. Vận dụng công logic AND để tạo ra công logic Đem” (Công logic AND), “Thực hiện phối hợp nhịp nhàng giữa các bàn đạp ly hợp, bàn đạp ga và cần điều khiển phanh tay để khởi hành xe ngang dốc không bị chết máy, rung giật mạnh, tụt dốc và đảm bảo an toàn; xử lý được tình huống khi có xảy ra sai hỏng” (Khởi hành xe ngang dốc), “Thực hiện được các thao tác kiểm tra và bảo dưỡng mạch điện cảm biến nhiệt độ nước làm mát đúng quy trình, đúng yêu cầu kỹ thuật và đảm bảo thời gian” (Kiểm tra bảo dưỡng cảm biến nhiệt độ nước làm mát) cũng là những ví dụ điển hình cho mục tiêu bài học chưa được mô tả chính xác.

3.2.2. Về thông báo mục tiêu bài học

Người học được thông báo mục tiêu sẽ có kết quả học tập tốt hơn khi không được thông báo mục tiêu [3]. Trong 19 bài giảng, duy nhất bài “Mạch khởi động sao - tam giác” là không có hoạt động thông báo mục tiêu. Bài “Tiện trụ tron dài gá trên hai mũi tâm” có mục tiêu bài học nhưng giáo viên lại thông báo nội dung khác là mục đích và yêu cầu của bài học. Cách viết mục đích và yêu cầu của bài học hiện không còn sử dụng, giáo viên đã lẫn lộn và thiếu cập nhật thông tin.

Về cách thức, 18/19 bài giảng đều thông báo bằng cách trình chiếu và thuyết trình trong 1-2 phút, riêng bài “Đón khách đoàn tại sân bay” là 4 phút cho 17 mục tiêu. Nội dung trình bày là toàn bộ nội dung mục tiêu bài học như trong giáo án. Ở bài “Lắp đặt - điều khiển mô

phòng đèn giao thông ngã tư”, sau khi thông báo, giáo viên phát tài liệu học tập có in mục tiêu bài học. Dễ thấy rằng, trong khoảng thời gian nêu trên giáo viên chỉ có thể chiếu và đọc lên mục tiêu bài học, còn người học chỉ kịp nghe, khó có thể ghi nhớ hay ghi chép được hết. Sau khi trình chiếu xong thì mục tiêu không còn lưu lại. Như vậy, dù có thông báo mục tiêu nhưng lại không có tác dụng, không đạt được hiệu quả định hướng người học như mong muốn. Rõ ràng là phải thay đổi cách thức thông báo mục tiêu.

Bảng 4. Mục tiêu và thông báo mục tiêu bài học “Pha chế cocktail bằng phương pháp lắc”

Mục tiêu bài học	Thông báo mục tiêu
<ul style="list-style-type: none"> - Biết được các loại dụng cụ dùng để pha chế cocktail bằng phương pháp lắc; - Hiểu được quy trình pha chế; - Thực hiện được việc pha chế cocktail trong 2 - 3 phút; - Công nhận quy trình pha chế và khắc phục sai, hỏng. 	<p>Pha chế được cocktail bằng phương pháp lắc.</p>

Mục tiêu bài học cần được thông báo ngắn gọn cho người học biết dưới dạng NL có được sau khi học xong, như trình bày ở Bảng 4. Sau đó, trong từng hoạt động học, giáo viên căn cứ vào mục tiêu bài học để phổ biến các tiêu chí đánh giá cho người học hiểu. Người học căn cứ vào tiêu chí để thực hiện hoạt động học và tự đánh giá kết quả. Các tiêu chí đánh giá nên in giấy hoặc ghi bảng để người học tiện theo dõi. Dĩ nhiên, điều này chỉ có thể thực hiện hiệu quả với mục tiêu và tiêu chí được xác định mà không gặp phải các vấn đề trình bày ở mục 3.1.

3.2.3. Về đánh giá mục tiêu bài học

Bỏ qua các vấn đề về xác định mục tiêu bài học nêu trên, giả sử mục tiêu được xác định đúng, cần xem xét giáo viên có đánh giá mục tiêu hay không theo tiến trình dạy học được trình bày trong giáo án. Nếu mục tiêu không được đánh giá thì có nghĩa là giáo viên không chú trọng đến hiệu quả mà chỉ chú trọng đến nội dung dạy học. Riêng mục tiêu thái độ, giáo viên cần kết hợp quan sát cảm nhận và ghi nhận kết quả học tập của người học mới đánh giá được nên không xét qua nghiên cứu giáo án.

Bảng 5. Đánh giá mục tiêu kiến thức, kỹ năng phân theo trình độ đào tạo

TT	Tên bài giảng	Kiến thức	Kỹ năng
Trình độ cao đẳng nghề			
1	Mạch điện đảo chiều quay động cơ 3 pha rôto lồng sóc. Kỹ năng 5: Đấu nối và vận hành	•	•
2	Mạch điều khiển động cơ 3 pha rôto lồng sóc quay một chiều. Kỹ năng 5: Đấu nối và vận hành	•	•
3	Dao động đa hài không ổn định vi mạch 555		•
4	Kiểm tra bảo dưỡng cảm biến nhiệt độ nước làm mát		•
5	Hàn giáp mối ở vị trí hàn 3G. Kỹ năng 1: Hàn lớp lót	•	•
6	Pha chế cocktail bằng phương pháp lắc	•	•
7	Chế biến kem bơ	•	•
8	Đón khách đoàn tại sân bay	•	•
Trình độ trung cấp nghề			
1	Lắp đặt - điều khiển mô phỏng đèn giao thông ngã tư		•
2	Hút chân không và nạp gas máy điều hòa	•	•
3	Mạch khởi động sao - tam giác		•
4	Cổng logic AND	•	•
5	Tiện trụ trơn dài gá trên hai mũi tâm		•
6	Hàn giáp mối vát mép ở vị trí hàn 2G		•
7	Hàn phải 1G không vát mép một phía chi tiết (hàn MAG)		•
Trình độ sơ cấp nghề			
1	Quạt trần. Xác định các đầu dây và đấu dây vận hành	•	•
2	Khởi hành xe ngang dốc		•
3	Tập lái tại chỗ có nổ máy (1)		•
4	Tập lái tại chỗ có nổ máy (2)	•	•

Trừ 2 bài không có mục tiêu về kiến thức thì có 7/17 bài không có hoạt động đánh giá mục tiêu kiến thức (Bảng 5). Ở các bài này, người học phải “trình bày được”, nhưng khi dạy học thì người học chủ yếu nghe giáo viên thuyết trình để truyền đạt kiến thức. Giáo viên không hề tổ chức cho người học “trình bày”. Mục tiêu kỹ năng đều được giáo viên đánh giá thông qua luyện tập.

Từ thực trạng nêu trên, có thể thấy rằng cán bộ quản lý và giáo viên dạy nghề tỉnh Thừa Thiên - Huế cần được nhanh chóng tập huấn về thiết kế dạy học nói chung và mục tiêu bài học nói riêng. Đồng thời, tại cơ sở dạy nghề cần xây dựng và ban hành quy định, quy trình kiểm tra, đánh giá và phê duyệt giáo án. Có thể thực hiện việc kiểm tra, đánh giá giáo án thường xuyên thông qua hoạt động dự giờ (có và không báo trước) trong từng học kỳ, khóa học.

4. Kết luận

Kết quả nghiên cứu cho thấy phần lớn giáo viên dạy nghề chưa thấy được tầm quan trọng quyết định của mục tiêu bài học đối với hiệu quả dạy học, mà chỉ mới quan tâm đến nội dung và hoạt động dạy học. 100% bài giảng đều có vấn đề xác định mục tiêu, chủ yếu là:

- Mục tiêu không phù hợp, đặc biệt là mục tiêu về thái độ, chiếm gần 95%;
- Mô tả mục tiêu chưa chính xác, chiếm gần 79%;
- Nhầm lẫn mục tiêu với tiêu chí đánh giá mục tiêu, chiếm gần 74%.

Cách thông báo mục tiêu cho người học của 100% bài giảng hoàn toàn không hiệu quả, không hỗ trợ được người học định hướng học tập. Đồng thời, có hơn 47% bài giảng không đánh giá mục tiêu về kiến thức.

Từ kết quả nghiên cứu, có thể suy luận rằng cả giáo viên và nhà trường đều chưa chú trọng đúng mức đến

dạy học định hướng đầu ra (dạy học tiếp cận năng lực) mặc dù đây là xu thế tất yếu của giáo dục và dạy nghề hiện nay. Đồng thời, qua ba kỳ Hội giảng từ năm 2009 đến nay, năng lực thiết kế dạy học của giáo viên cũng là vấn đề rất cần phải quan tâm để đào tạo, rèn luyện. Và rõ ràng là thay đổi, khắc phục được những bất cập, hạn chế nêu trên mới có thể nâng cao chất lượng dạy học trong đào tạo nghề.

Tài liệu tham khảo

- [1] Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội (04/11/2008), Ban hành hệ thống biểu mẫu, sổ sách quản lý dạy và học trong đào tạo nghề, Quyết định số 62/2008/QĐ-BLĐTBXH.
- [2] Vũ Xuân Hùng (2012), Tiếp cận năng lực thực hiện trong thiết kế dạy học của giáo viên dạy nghề, *Tạp chí Khoa học giáo dục*, số 83, tr. 34-36, 44.
- [3] Robert J. Marzano (2013), Nghệ thuật và khoa học dạy học, *NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội*.
- [4] Bernd Meier và Nguyễn Văn Cường (2011), Lý luận dạy học kỹ thuật. Phương pháp và quá trình dạy học, *Universität Potsdam, Berlin*.
- [5] James H. Stronge (2013), Những phẩm chất của người giáo viên hiệu quả, *NXB Giáo dục Việt Nam, Hà Nội*.
- [6] Ủy ban Đào tạo giáo viên, Viện Hàn lâm Giáo dục Quốc gia (2012), Người thầy giỏi ở mọi lớp học, *NXB Trẻ, Tp. Hồ Chí Minh*.

DETERMINING, NOTIFYING AND EVALUATING LESSONS' OBJECTIVES IN VOCATIONAL TRAINING: STATUS QUO AND SOLUTIONS

Abstract: The tasks of determining, notifying and evaluating lessons' objectives play a decisive role in teaching and learning efficiency and forming capacity for learners. When designing lesson plans, teachers describe that capacity via three elements namely knowledge, skill and attitude in correlative orders and levels. At the beginning of a learning session, teachers must notify the objectives of lessons so that learners know the orientation and take the initiative in their learning. During the teaching process, the objectives of lessons must be evaluated to ensure the efficiency of teaching and learning. An investigation into 19 lesson planed by teachers participating in Vocational Teaching Festival of Thua Thien Hue Province in 2015 has shown many limitations and shortcomings. Specifically, 100% of those lesson plans' objectives were not properly determined, 100% notified objectives ineffectively or made no notification, 47% did not evaluate the objective of knowledge. This is a major obstacle in the transference from content-based orientation to capacity-based orientation in vocational training, which needs to be changed.

Key words: lessons' objective; determination; notification; evaluation; vocational teaching.